

ACCID

Associació
Catalana de
Comptabilitat i
Direcció

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

ESTUDI SOBRE ELS EFECTES ECONÒMICS DE LA PRIMERA APLICACIÓ DE LES NORMES COMPTABLES DE LES COOPERATIVES ADAPTADES A LA NIC 32 I LA CINIIF 2 ¹

**Estudi realitzat pel Servei d'Estudis i Projectes de la Fundació
Roca i Galés i la Comissió de comptabilitat de cooperatives de
l'ACCID**

realitzat per

**Ramon Bastida (ramon.bastida@upf.edu) i Lluís Carreras
(lluis.carreras@urv.cat)**

Barcelona, 6 de setembre de 2013

¹ Els autors agraeixen la col·laboració de la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom, la Confederació de Cooperatives de Catalunya, les Federacions de Cooperatives Agràries i de Treball de Catalunya, i els professionals de l'àmbit cooperatiu que han aportat comentaris i suggeriments.

Índex

1. Presentació	3
2. Tractament del capital social cooperatiu segons la normativa comptable internacional	7
3. Anàlisi economicofinancera	13
3.1. Introducció	13
3.2. Diferències en les variables clau del balanç i el compte de resultats	16
3.3. Estructura inversions i fonts de finançament	23
3.4. Solvència a curt termini	25
3.5. Endeutament i capitalització	26
3.6. Capacitat de generar beneficis	29
3.7. Rendibilitat financera	30
4. Conclusions	32
Annexos	34

1. Presentació

Des de l'1 de gener de 2011, les cooperatives han d'aplicar les normes comptables que s'inclouen a l'Ordre EHA/3360/2010 per elaborar els seus comptes anuals. Aquestes normes han estat adaptades al Pla General de Comptabilitat de 2007, i per tant, segueixen les directius que estableix la normativa comptable internacional (NIIF).

Com a conseqüència d'aquest procés d'harmonització, s'han produït canvis importants en les normes comptables que estableixen la classificació del capital social cooperatiu. Segons les normes comptables adaptades a la NIC 32, el capital social cooperatiu reemborsable s'ha de considerar un passiu o un instrument financer compost, enlloc d'un instrument de patrimoni.

Aquest canvi en la classificació del capital social cooperatiu podria tenir conseqüències importants en la situació economicofinancera de les cooperatives. La primera aplicació d'aquestes normes ha tingut lloc en els comptes anuals de 2011. I ha estat d'aplicació obligatòria per a les més de 22.000 cooperatives que desenvolupen la seva activitat a Espanya.

Aquest treball pretén analitzar l'impacte de la primera aplicació de les normes comptables adaptades a la NIC 32 en la situació patrimonial i econòmica de les cooperatives.

La mostra analitzada està formada per cooperatives que varen presentar comptes anuals auditats al 2011 en el Registre Central de Cooperatives de Barcelona. En aquest Registre es dipositen els comptes anuals i les auditories de comptes de les cooperatives de primer grau obligades a auditar i els comptes anuals de les cooperatives de segon grau, federacions i confederació.

Donat que les cooperatives que formen part de la mostra estan obligades a presentar els comptes anuals auditats, significa que compleixen els criteris de tamany o formen part d'algun dels grups anteriorment esmentats. En aquest sentit, creiem que les cooperatives que formen part de la mostra tenen un tamany superior a la majoria de les cooperatives catalanes. Tot i això, hem considerat que era oportú analitzar els comptes anuals auditats d'una mostra de cooperatives pels motius següents:

a) Considerem que les dades obtingudes dels comptes anuals auditats tenen un alt nivell de fiabilitat. En aquest sentit, els resultats obtinguts de l'anàlisi d'aquestes dades també tindrà un nivell de fiabilitat elevat. Hem comprovat que tots els comptes anuals de les cooperatives que formen part de la mostra presenten un informe d'auditoria favorable.

b) Les cooperatives que presenten comptes anuals auditats tenen un pes molt important en el conjunt del sector cooperatiu de Catalunya. Segons hem pogut comprovar, fins a 30 cooperatives que formen part de la mostra analitzada, varen estar incloses en el rànquing de les empreses més rellevants de la economia social a Espanya que elabora la Confederació Española de la Economía Social.

A desembre de 2012, el Registre Central de Cooperatives disposava dels comptes anuals de 2011 auditats i aprovats de 100 cooperatives. Només es varen incloure els comptes anuals tancats a 31 de desembre de 2011. Les cooperatives que varen presentar els comptes tancats a 30 de juny de 2011 encara no estaven obligades a aplicar les normes comptables adaptades a la NIC 32, i per tant, no era possible valorar l'impacte d'aquesta norma. De la mostra anterior de 100 cooperatives, se'n varen descartar dues. Una per defectes importants en la informació financera presentada. I l'altra perquè era una caixa rural i la seva informació financera presentava diferències importants respecte la

informació de la resta de cooperatives. Finalment, la mostra analitzada està formada per 98 cooperatives.

A continuació realitzem una classificació de les cooperatives que formen part de la mostra analitzada segons la seva tipologia i la seva distribució geogràfica.

Figura 1. Classificació mostra cooperatives segons tipologia

	Número cooperatives de la mostra	%	Facturació cooperatives de la mostra	%
Agràries	45	45,9%	477.452.985	48,5%
Treball associat	22	22,4%	238.888.939	24,3%
2n grau	9	9,2%	71.615.865	7,3%
Habitatges	6	6,1%	101.409.069	10,3%
Consum. i usuaris	5	5,1%	78.758.416	8,0%
Confederació/Federacions	5	5,1%	1.011.421	0,1%
Mixtes	3	3,1%	8.434.441	0,9%
Serveis	3	3,1%	6.781.139	0,7%
Total	98	100,0%	984.352.276	100,0%

La mostra analitzada inclou diferents tipus de cooperatives que desenvolupen l'activitat en diferents sectors. En aquest sentit, creiem que la mostra representa correctament la població de cooperatives existents a Catalunya.

Les cooperatives agràries són les més nombroses en la mostra analitzada i les que tenen una xifra de facturació més elevada. Això és degut a que una bona part de les cooperatives agràries tenen una secció de crèdit, i estan obligades a auditar els seus comptes anuals. En segon lloc, hi ha les cooperatives del treball que són les més nombroses a Catalunya. I en tercer lloc, les cooperatives de segon grau.

Al 2010, les cooperatives que formen part de la mostra varen aconseguir una xifra de facturació superior als 984 milions d'euros. Aquesta xifra representa gairebé el 21,5%

de la facturació total de les cooperatives catalanes en aquest període, que va ser de 4.600 milions d'euros.

En la figura 2, també hem realitzat una classificació de les cooperatives analitzades segons la situació geogràfica de la seva seu social.

Figura 2. Classificació mostra cooperatives segons situació geogràfica

	Número cooperatives de la mostra	%	Facturació cooperatives de la mostra	%
Barcelona	48	49,0%	430.817.214	43,8%
Tarragona	31	31,6%	55.384.901	5,6%
Lleida	13	13,3%	425.781.139	43,3%
Girona	6	6,1%	72.369.022	7,4%
Total	98	100,0%	984.352.276	100,0%

Com es pot comprovar en el quadre anterior, la mostra de cooperatives analitzades inclou cooperatives situades en les quatre províncies de Catalunya. Les cooperatives situades a la província de Barcelona són les més nombroses a la mostra analitzada. En segon lloc, tenim les cooperatives de Tarragona. I en tercer lloc, les cooperatives de Lleida. En aquest sentit, el número de cooperatives existents en les diverses províncies catalanes segueix aquest mateix ordre. Creiem que la mostra representa correctament la distribució geogràfica de la població de cooperatives catalanes. A l'annex 1, adjuntem una llista amb les cooperatives que formen part de la mostra analitzada.

Segons les dades obtingudes de l'anàlisi de la memòria dels comptes anuals de les cooperatives que formen part de la mostra i de la informació obtinguda del Registre de cooperatives de Catalunya, hem pogut saber que hi ha un total de 20 cooperatives (de les 98 cooperatives que formen la mostra estudiada) que han adaptat el capital social a la NIC 32 en els seus estatuts. Això suposa gairebé un 20% de les cooperatives

estudiades. A l'annex 2, s'inclou una llista d'aquestes 20 cooperatives que han modificat els seus estatuts.

En aquest treball, hem utilitzat tècniques d'anàlisi economicofinancera per conèixer les diferències en la informació financera i les ràtios de la mostra abans i després de l'aplicació de la NIC 32.

El treball està dividit en quatre parts. En la primer part, es detallen els objectius de l'estudi, la mostra de cooperatives analitzada, i la metodologia que s'ha utilitzat per realitzar l'estudi. En la segona part, s'exposen diversos aspectes relacionats amb el tractament del capital social cooperatiu segons la normativa comptable internacional. En la tercera part, s'expliquen els resultats que s'han obtingut. I finalment, en la quarta part, s'exposen les conclusions de l'estudi.

2. Tractament del capital social cooperatiu segons la normativa comptable internacional

El capital social de les cooperatives té unes característiques diferencials respecte al capital social d'altres tipus de societats. Aquest fet ha estat determinant perquè s'hagi desenvolupat una legislació i una normativa comptable específiques per a cooperatives.

Actualment, en l'àmbit comptable, existeix un corrent que pretén harmonitzar la normativa comptable a nivell internacional. L'objectiu és aconseguir que la informació financera que presenten les societats, de qualsevol tipus, sigui més fiable i comparable.

Com a conseqüència d'aquest corrent harmonitzador, les normes comptables específiques que aplicaven les cooperatives s'han hagut d'adaptar a les normes

comptables internacionals. Aquest fet ha provocat que s'hagin produït canvis en el tractament comptable d'alguns elements del règim economicofinancer de les cooperatives. En aquest sentit, el capital social les cooperatives ha estat un dels elements més afectats per l'adaptació de les normes comptables cooperatives a la normativa comptable internacional.

A continuació, analitzarem els canvis que es produeixen en el tractament comptable del capital social de les cooperatives, com a conseqüència de l'adaptació de les normes comptables cooperatives a la NIC 32 (Instruments financers: presentació i informació a revelar) i la CINIIF 2 (Aportacions de socis en entitats cooperatives i instruments similars). La NIC 32 és la norma internacional de comptabilitat que regula la classificació comptable dels instruments financers. I la CINIIF 2 és la interpretació de la norma anterior, i té per objectiu clarificar la seva aplicació en el sector cooperatiu.

El Marc Conceptual de la normativa comptable internacional no conté cap referència concreta a l'aplicació d'aquesta normativa a les cooperatives. Tot i això, hi ha dos paràgrafs que estableixen que la normativa comptable internacional també és d'aplicació per a les societats cooperatives:

- En primer lloc, el paràgraf 8 estableix que el Marc Conceptual és d'aplicació “als estats financers de totes les empreses industrials, comercials o de negocis”.
- En segon lloc, el paràgraf 68, dins de l'epígraf dedicat al patrimoni net, encara que tampoc no fa referència a les societats cooperatives, manifesta que:

“Sovint, les activitats comercials, industrials o de negocis, són dutes a terme per empreses tals com comerciants individuals, societats personalistes (...) sovint, el marc legal i de regulació d'aquestes empreses és diferent del que s'aplica a la

societat anònima i a la resta que limiten la responsabilitat dels socis, no obstant, tant la definició de patrimoni net com la resta d'aspectes d'aquest Marc Conceptual són perfectament aplicables a aquestes empreses”.

En aquest sentit, la NIC 32 i la CINIIF 2 mencionen expressament a les societats cooperatives en el seus articles, i no deixen cap dubte sobre l'obligació d'aplicar la normativa comptable internacional en les cooperatives.

La NIC 32 té com a objectiu establir els principis per a la presentació dels instruments financers com a passiu o patrimoni net. Es va aprovar al març de 1995 pel Comitè de Normes Internacionals de Comptabilitat, antiga denominació de l'IASB (*International Accounting Standards Board*), i després d'una lleu modificació introduïda per la NIC 39 (Instruments financers: reconeixement i mesura), va ser revisada al 1998 i al 2000. El 17 de desembre de 2003, l'IASB va publicar la versió quasi definitiva de la NIC 32, que contenia els principis bàsics per a la classificació dels instruments financers com un passiu o un patrimoni net (Unió Europea, 2003b). Finalment, la NIC 32 va ser adoptada pel Reglament n°. 2237/2004 de la Comissió, de 29 de desembre de 2004 (Unió Europea, 2004).

Segons el paràgraf 11 d'aquesta norma, un instrument financer és qualsevol contracte que doni lloc, simultàniament, a un actiu financer en una entitat i a un passiu financer o a un instrument de patrimoni en una altra entitat. Addicionalment, en el paràgraf 17 s'assenyala que l'element clau per diferenciar a un passiu financer d'un instrument de patrimoni, és l'existència d'una obligació contractual, que recau sobre una de les parts implicades en l'instrument financer (emissor), consistent en entregar efectiu o un altre actiu financer a l'altra part (tenidor), o intercanviar actius o passius financers amb el tenidor en condicions que siguin potencialment desfavorables per a l'emissor.

Si es trasllada el contingut del paràgraf 17 de la NIC 32 a les cooperatives, significa que les aportacions de capital dels socis a la cooperativa han de ser qualificades com a passiu. Això es degut a que existeix una obligació contractual que recau sobre la cooperativa, consistent en entregar efectiu al soci, si aquest demana la baixa de la cooperativa i el reemborsament del capital aportat.

En el paràgraf 18 s'assenyala que ha de ser el fons econòmic d'un instrument financer, enlloc de la seva forma legal, el que ha de guiar la seva classificació en el balanç de l'entitat. En el mateix paràgraf, s'apunta que habitualment, el fons i la forma acostumen a coincidir, encara no sempre. I que alguns instruments financers prenen la forma legal d'instruments de patrimoni però, en el fons, són passius, mentre que altres poden combinar característiques associades amb instruments de patrimoni i amb passius financers.

Davant l'enorme repercussió va tenir la NIC 32 en el moviment cooperatiu, l'IASB es va veure obligat a realitzar una consulta a un grup d'experts tècnics en la matèria perquè confirmessin la idoneïtat del contingut de la NIC 32. L'IFRIC (*International Financial Reporting Interpretation Committee*) va elaborar una interpretació amb l'objectiu de facilitar l'aplicació de la NIC 32 a les cooperatives. Aquesta interpretació de l'IFRIC va ser incorporada en l'annex de la NIC 32 pel Reglament n°. 1073/2005 de la Comissió, de 7 de juliol de 2005.

En el paràgraf 5, s'assenyala que el dret contractual del tenidor d'un instrument financer a sol·licitar el reemborsament no implica, per si mateix, classificar l'instrument com un passiu financer, sinó que s'han de tenir en compte tots els termes i condicions d'aquest, entre els que s'han d'incloure les lleis locals aplicables, els reglaments o estatuts de l'entitat, vigents a la data de classificació.

En el paràgraf 7, la CIINIF 2 estableix que les aportacions de capital dels socis podran ser considerades com un patrimoni net si l'entitat té el dret incondicional a rebutjar el reemborsament de les mateixes. En aquest sentit, en el paràgraf 8, indica que les lleis locals, els reglaments o els estatuts de l'entitat poden imposar diferents tipus de prohibicions per al reemborsament de les aportacions dels socis. Però tenint en compte que, seran qualificades com a passius financers si la prohibició al rescat es basa únicament en si es compleixen o es deixen de complir certes condicions, tals com restriccions en funció de la liquiditat de la cooperativa.

Seguint en el paràgraf 8, la CINIIF 2 estableix dues modalitats de prohibicions per al reemborsament de les aportacions dels socis: a) absoluta, de manera que tots els reemborsaments estiguin prohibits; o b) parcial, de manera que es puguin vetar els reemborsaments de les aportacions dels socis si aquests donessin lloc a que el número d'aportacions o que el capital reemborsat que representen, caigués per sota d'un determinat nivell.

El procés d'aplicació de la normativa comptable internacional a les cooperatives ha passat per diverses etapes. En la primera etapa d'aplicació, només estaven obligades a aplicar la normativa comptable internacional les cooperatives que emetessin instruments cotitzats en un mercat regulat. En aquest sentit, hi havia poques cooperatives espanyoles que complissin aquest requisit, tan sols, algunes cooperatives que formen part del Grup Cooperatiu Mondragón, com Fagor o Eroski.

En la segona etapa, el govern espanyol va decidir adaptar la normativa comptable espanyola a les normes comptables internacionals. Com a conseqüència, les cooperatives que presentaven els seus comptes anuals seguint aquest normativa, varen haver d'aplicar indirectament la normativa comptable internacional.

El 21 de desembre de 2010, es va publicar l'Ordre EHA/3360/2010, que aprova les normes sobre aspectes comptables de les societats cooperatives adaptades a la normativa comptable internacional. La novetat més important d'aquesta normativa respecte a l'anterior, és el tractament del capital social de les cooperatives.

En concret, la norma segona indica que el capital social de les cooperatives es classificarà com a patrimoni net, com un instrument financer compost, o com un passiu, en funció de les característiques de les aportacions de capital dels socis:

- Tindran la consideració de fons propis, les aportacions al capital social el reemborsament de les quals en cas de baixa, pugui ser rebutjat incondicionalment pel Consell Rector a l'Assemblea General, segons estableixi la llei aplicable i els estatuts de la cooperativa. Sempre que no obliguin a la cooperativa a pagar una remuneració obligatòria al soci, i el retorn sigui discrecional. En aquest cas, les aportacions al capital es classificaran en el patrimoni net de la cooperativa.
- Les aportacions de capital tindran la consideració d'instruments financers compostos quan incloguin, almenys, un component de patrimoni net i un component de passiu. En particular, es considera que inclouen un component de passiu, les aportacions dels socis amb dret de reemborsament en el cas de baixa del soci, i les que tenen associada una remuneració o retorn obligatori. En aquest cas, les aportacions de capital es classificaran al passiu de la cooperativa.
- Segons la norma segona, les aportacions de capital tindran la consideració de passius quan no es pugin considerar fons propis o instruments financers compostos. En aquest cas, també es classificaran al passiu de la cooperativa.

Per tant, les cooperatives que volen mantenir el seu capital social en el patrimoni estan obligades a adaptar les seves característiques. En aquest sentit, el govern espanyol i els governs autonòmics que tenen competències en legislació cooperativa, han hagut de realitzar canvis en aquesta legislació perquè les cooperatives puguin adaptar les característiques del seu capital social.

A Catalunya, hi ha un centenar de cooperatives que compten amb seccions de crèdit. Les sessions de crèdit es regeixen per unes normes comptables específiques que són competència del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya. En aquest sentit, les seccions de crèdit estan obligades a tenir unes ràtios mínimes entre inversions i recursos propis. Segons les instruccions sobre informació econòmica i financera de les seccions de crèdit (Ordre ECF/413/2010), aquestes poden considerar el capital social classificat al passiu com a recursos propis per calcular les ràtios anteriors.

3. Anàlisi economicofinancera

3.1. Introducció

L'anàlisi economicofinancera és una tècnica d'anàlisi que s'ha utilitzat en un gran nombre de treballs, tant en la seva vessant teòrica com en l'aplicació pràctica. En aquest cas, l'objectiu de l'anàlisi economicofinancera és investigar si es produeixen canvis en la informació financera i les ràtios de les cooperatives després de l'aplicació de la normativa comptable adaptada a la NIC 32. Per realitzar aquest anàlisi s'han seguit els passos següents:

1. En primer lloc, s'ha creat una base de dades amb la informació financera de les cooperatives de la mostra. La informació financera prové dels comptes anuals de

2011 presentats al Registre Central de Cooperatives. L'anàlisi economicofinancer s'ha realitzat amb les dades comptables de 2010. Aquestes han estat elaborades seguint la normativa comptable no adaptada a la NIC 32. Per poder estudiar els canvis en les dades comptables abans i després de l'aplicació de la NIC 32, s'han modificat les dades comptables de 2010 aplicant la normativa comptable adaptada a la NIC 32. S'ha utilitzat la informació sobre els fons propis inclosa en l'Estat de Canvis del Patrimoni Net i la Memòria dels comptes anuals.

2. En segon lloc, s'ha determinat les variables clau que s'estudiaran en l'anàlisi econòmico-financer. Aquestes variables clau estaran formades per dades comptables del balanç i del compte de pèrdues i guanys, i ràtios que es poden veure afectades per l'aplicació de la NIC 32. Les variables clau s'han escollit tenint en compte les variables més utilitzades en els estudis similars. En la figura 3 s'inclouen les variables clau analitzades.

Figura 3. Variables clau analitzades

Dades comptables del balanç i compte de pèrdues i guanys	Ràtios
Actiu no corrent	Solvència (actius totals/passius totals)
Actiu corrent	Palanquejament (actiu total/patrimoni net*BAI/BAII)
Deutors comercials	Endeutament (passiu total/actiu total)
Tresoreria	Qualitat del deute (passiu CT/passiu total)
Actiu total	ROE (benefici net/patrimoni net)
Patrimoni net	Acid test (caixa/passiu CT)
Capital social	Liquiditat (actius corrents/passiu CT)
Passiu no corrent	Autonomia (patrimoni net/passiu total)
Deutes amb característiques especials a llarg termini	Cobertura (patrimoni net/actiu no corrent)
Recursos permanents	Tresoreria (deutors+caixa/passiu CT)
Passiu corrent	Solvència a llarg termini (capital social/actiu total)
Deutes amb característiques especials a curt termini	
Deutes amb característiques especials totals	
Passiu total	
Import net de la xifra de negocis	
Resultat d'exploració (BAII)	
Resultat abans d'impostos (BAI)	
Excedent net	

3. En tercer lloc, s'han calculat les ràtios anteriors amb la informació financera de 2010 abans i després de l'aplicació de la NIC 32. Finalment, s'han calculat les variacions de les dades comptables i les ràtios obtingudes abans i després de l'aplicació de la NIC 32.

3.2. Diferències en les variables clau del balanç i el compte de pèrdues i guanys

A continuació es mostren els estadístics descriptius de les variables analitzades, obtinguts segons les normes comptables adaptades i no adaptades a la NIC 32. En la figura 4 es mostren els estadístics descriptius del total de cooperatives que formen la mostra. En la figura 5 es mostren els estadístics descriptius de les cooperatives que han adaptat el capital social a la NIC 32 en els seus estatuts. I en la figura 6 es mostren els estadístics descriptius de les cooperatives que no ho han fet.

Les variables analitzades estan classificades en 18 partides del balanç i compte de pèrdues i guanys (dades comptables) i 11 ràtios financeres.

Figura 4. Estadístics descriptius de les variables analitzades

Variables	Número cooperatives	Sense aplicar NIC 32					Aplicant NIC 32					Variació		
		Total	Mitja	Desviació típica	Mínim	Màxim	Total	Mitja	Desviació típica	Mínim	Màxim	Total	Mitja	%
Dades comptables														
Actiu no corrent	98	298.163.833	3.042.488	5.601.434	0	43.522.475	298.163.833	3.042.488	5.601.434	0	43.522.475	0	0	0,00
Actiu corrent	98	638.317.319	6.513.442	12.793.944	28.363	74.379.731	638.317.319	6.513.442	12.793.944	28.363	74.379.731	0	0	0,00
Deutors comercials	98	208.391.560	2.126.444	4.854.033	0	36.573.319	208.391.560	2.126.444	4.854.033	0	36.573.319	0	0	0,00
Tresoreria	98	88.638.539	904.475	1.950.381	0	11.214.745	88.638.539	904.475	1.950.381	0	11.214.745	0	0	0,00
Actiu total	98	936.481.153	9.555.930	15.690.778	28.363	74.382.731	936.481.153	9.555.930	15.690.778	28.363	74.382.731	0	0	0,00
Patrimoni net	98	235.788.476	2.406.005	4.497.026	-1.358.969	27.108.448	207.975.892	2.122.203	3.815.092	-4.319.114	17.765.708	-27.812.584	-283.802	-11,80
Capital social	98	68.035.582	694.241	2.534.048	0	18.840.191	43.433.171	443.196	1.716.639	0	14.358.545	-24.602.412	-251.045	-36,16
Passiu no corrent	98	150.996.759	1.540.783	3.911.168	0	27.354.673	166.531.575	1.699.302	4.028.431	0	27.354.673	15.534.816	158.519	10,29
Deutes amb característiques especials a llarg termini	98	3.723.785	37.998	300.961	0	2.960.145	15.534.816	158.519	465.356	0	2.960.145	11.811.031	120.521	317,18
Recursos permanents	98	386.785.235	3.946.788	7.517.622	-302.934	47.812.363	374.507.467	3.821.505	6.896.769	-302.934	37.249.200	-12.277.768	-125.283	-3,17
Passiu corrent	98	549.695.917	5.609.142	10.151.982	2.574	63.603.416	561.973.685	5.734.425	10.437.416	2.574	63.603.416	12.277.768	125.283	2,23
Deutes amb característiques especials a curt termini	98	2.342.494	23.903	192.891	0	1.852.360	12.277.768	125.283	1.107.151	0	10.937.703	9.935.274	101.380	424,13
Deutes amb característiques especials totals	98	6.066.279	61.901	354.893	0	2.960.145	27.812.584	283.802	1.197.316	0	10.937.703	21.746.306	221.901	358,48
Passiu total	98	700.692.677	7.149.925	12.490.498	4.148	66.440.391	728.505.261	7.433.727	12.968.676	4.148	66.440.391	27.812.584	283.802	3,97
Import net xifra de negocis	98	984.352.276	10.042.433	24.268.971	0	172.152.262	984.352.276	10.042.433	24.268.971	0	172.152.262	0	0	0,00
Resultat explotació	98	10.113.208	103.196	429.250	-1.857.400	2.032.445	10.113.208	103.196	429.250	-1.857.400	2.032.445	0	0	0,00
Resultat abans impostos	98	4.988.195	50.900	365.047	-2.253.900	1.422.407	4.988.195	50.900	365.047	-2.253.900	1.422.407	0	0	0,00
Excedent net	98	3.483.634	35.547	336.751	-2.253.900	1.278.608	3.483.634	35.547	336.751	-2.253.900	1.278.608	0	0	0,00
Ràtios														
Solvència	98		1,34	1,63	0,76	11,09		1,28	1,59	0,68	11,09		-0,06	-4,48
Endeutament	98		0,75	0,25	0,09	1,31		0,78	0,26	0,09	1,48		0,03	4,00
Qualitat deute	98		0,78	0,25	0,06	1,00		0,77	0,25	0,05	1,00		-0,01	-1,28
Palanquejament	98		3,97	67,04	-38,08	648,64		4,50	67,26	-38,08	648,64		0,53	13,35
Autonomia	98		0,34	1,63	-2,40	10,09		0,28	1,59	-0,32	10,09		-0,06	-17,65
Equity ratio	98		0,07	0,12	0,00	0,66		0,05	0,10	0,00	0,53		-0,02	-28,57
Cobertura	98		0,79	46,35	-0,52	379,77		0,70	39,38	-1,27	379,77		-0,09	-11,39
Liquiditat	98		1,16	2,31	0,15	18,50		1,13	2,32	0,15	18,50		-0,03	-2,59
Tresoreria	98		0,54	2,56	0,05	17,99		0,53	2,56	0,05	17,99		-0,01	-1,85
Acid test	98		0,16	1,78	0,00	12,98		0,16	1,78	0,00	12,98		0,00	0,00
ROE	98		0,01	0,85	-4,12	6,77		0,02	0,92	-4,12	6,77		0,01	71,43

Segons les dades obtingudes en la figura 4, 19 de les 28 variables analitzades han sofert diferències amb l'aplicació de la NIC 32. En aquest sentit, s'han modificat els valors de 9 de les 18 partides del balanç i compte de pèrdues i guanys estudiades, i 10 de les 11 ràtios financeres. En relació a les partides dels comptes anuals, hem observat que s'han produït disminucions en el patrimoni net (-11,8%), el capital social (-36,6%) i els recursos permanents (-3,17%).

En canvi, han incrementat el passiu no corrent (+10,29%), els deutes amb característiques especials a llarg termini (+317,18%), el passiu corrent (+2,23%), els deutes amb característiques especials a curt termini (+424,13%), els deutes amb característiques especials totals (+358,48%) i el passiu total (+3,97%).

En relació a les ràtios financeres, hem comprovat que en la majoria dels casos s'han produït variacions negatives: solvència (-0,06), qualitat del deute (-0,01), autonomia (-0,06), solvència a llarg termini (-0,02), cobertura (-0,09), liquiditat (-0,03) i tresoreria (-0,01). Només han incrementat les ràtios d'endeutament (+0,03) i palanquejament (+0,53) i ROE (+0,01).

Les partides de l'actiu del balanç de situació i del compte de pèrdues i guanys no han sofert modificacions amb l'aplicació de la NIC 32. Tampoc no ha variat la ràtio de l'acid test.

Segons la informació obtinguda, podem concloure que les diferències més importants es produeixen en les partides que formen part de l'estructura de finançament de les cooperatives. La disminució del patrimoni net (-11,8%) i del capital social (-36,6%) i l'augment de l'endeutament (+3,97%), reduiran l'estabilitat financera de les cooperatives, i augmentaran la seva dependència de tercers. L'empitjorament de les

ràtios d'endeutament, palanquejament, autonomia, cobertura i solvència confirmen les afirmacions anteriors.

En la figura 5, es presenten els estadístics descriptius per a les variables estudiades de les cooperatives que han adaptat el capital social a la NIC 32 en els estatuts. I en la figura 6, els estadístics descriptius de les cooperatives que no ho han fet.

Figura 5. Estadístics descriptius de les cooperatives que han adaptat el capital social a la NIC 32 en els estatuts.

Variables	Número cooperatives	Sense aplicar NIC 32					Aplicant NIC 32					Variació		
		Total	Mitja	Desviació típica	Mínim	Màxim	Total	Mitja	Desviació típica	Mínim	Màxim	Total	Mitja	%
Dades comptables														
Actiu no corrent	20	138.036.885	6.901.844	10.226.638	10.387	43.522.475	138.036.885	6.901.844	10.226.638	10.387	43.522.475	0	0	0
Actiu corrent	20	197.424.158	9.871.208	13.752.682	57.995	50.732.258	197.424.158	9.871.208	13.752.682	57.995	50.732.258	0	0	0
Deutors comercials	20	99.968.356	4.998.418	1.374.073	105.622	6.353.648	99.968.356	4.998.418	1.374.073	105.622	6.353.648	0	0	0
Tresoreria	20	25.487.878	1.274.394	2.283.220	0	7.521.972	25.487.878	1.274.394	2.283.220	0	7.521.972	0	0	0
Actiu total	20	335.461.043	16.773.052	21.888.576	162.095	73.908.748	335.461.043	16.773.052	21.888.576	162.095	73.908.748	0	0	0
Patrimoni net	20	106.057.264	5.302.863	7.656.678	-1.358.969	27.108.448	88.058.092	4.402.905	6.197.866	-4.319.114	17.765.708	-17.999.171	-899.959	-17
Capital social	20	52.139.172	2.606.959	5.196.763	24.040	18.840.191	37.100.145	1.855.007	3.470.397	12.000	14.358.545	-15.039.027	-751.951	-29
Passiu no corrent	20	88.220.068	4.411.003	7.457.273	0	27.354.673	95.039.776	4.751.989	7.560.302	0	27.354.673	6.819.708	340.985	8
Deutes amb característiques especials a llarg termini	20	3.345.061	167.253	661.502	0	2.960.145	6.819.708	340.985	774.783	0	2.960.145	3.474.647	173.732	104
Recursos permanents	20	194.277.332	9.713.867	13.108.445	8.492	47.812.363	183.097.868	9.154.893	11.568.571	8.492	37.249.200	-11.179.463	-558.973	-6
Passiu corrent	20	141.183.711	7.059.186	9.706.931	60.102	32.427.092	152.363.175	7.618.159	11.047.286	60.102	37.034.087	11.179.463	558.973	8
Deutes amb característiques especials a curt termini	20	483.500	24.175	108.114	0	483.500	11.179.463	558.973	2.443.330	0	10.937.703	10.695.963	534.798	2.212
Deutes amb característiques especials totals	20	3.828.561	191.428	663.898	0	2.960.145	17.999.171	899.959	2.483.811	0	10.937.703	14.170.610	708.531	370
Passiu total	20	229.403.779	11.470.189	15.933.773	84.102	59.781.765	247.402.950	12.370.148	17.397.010	84.102	59.781.765	17.999.171	899.959	8
Import net xifra de negocis	20	526.003.734	26.300.187	44.316.684	107.105	172.152.262	526.003.734	26.300.187	44.316.684	107.105	172.152.262	0	0	0
Resultat explotació	20	2.948.094	147.405	565.894	-128.730	2.032.445	2.948.094	147.405	565.894	-128.730	2.032.445	0	0	0
Resultat abans impostos	20	3.706.735	185.337	398.907	-143.707	1.422.407	3.706.735	185.337	398.907	-143.707	1.422.407	0	0	0
Excedent net	20	3.154.699	157.735	350.823	-137.968	1.278.608	3.154.699	157.735	350.823	-137.968	1.278.608	0	0	0
Ràtios														
Solvència	20		1,46	1,55	0,87	8,22		1,36	1,57	0,68	8,22		-0,11	-7,28
Endeutament	20		0,68	0,23	0,12	1,15		0,74	0,27	0,12	1,48		0,05	7,85
Qualitat deute	20		0,62	0,28	0,06	1,00		0,62	0,27	0,05	1,00		0,00	0,07
Palanquejament	20		3,16	15,84	-6,65	72,83		3,81	18,84	-2,09	72,83		0,65	20,44
Autonomia	20		0,46	1,55	-0,13	7,22		0,36	1,57	-0,32	7,22		-0,11	-23,01
Equity ratio	20		0,16	0,12	0,00	0,47		0,11	0,12	0,00	0,47		-0,04	-28,84
Coertura	20		0,77	0,81	-0,40	3,71		0,64	0,83	-1,27	3,17		-0,13	-16,97
Liquiditat	20		1,40	1,69	0,64	8,63		1,30	1,70	0,64	8,63		-0,10	-7,34
Tresoreria	20		0,89	1,16	0,16	5,47		0,82	1,15	0,16	5,47		-0,07	-7,34
Acid test	20		0,18	0,25	0,00	0,91		0,17	0,24	0,00	0,91		-0,01	-7,34
ROE	20		0,03	0,93	-4,12	0,13		0,04	1,16	-4,12	0,14		0,01	20,44

Figura 6. Estadístics descriptius de les cooperatives que no han adaptat el capital social a la NIC 32 en els estatuts.

Variables	Número cooperatives	Sense aplicar NIC 32					Aplicant NIC 32					Variació			
		Total	Mitja	Desviació típica	Mínim	Màxim	Total	Mitja	Desviació típica	Mínim	Màxim	Total	Mitja	%	
Dades comptables															
Actiu no corrent	78	160.126.948	2.052.910	2.976.324	0	17.368.185	160.126.948	2.052.910	2.976.324	0	17.368.185	0	0	0,00	
Actiu corrent	78	440.893.161	5.652.476	12.484.039	28.363	74.379.731	440.893.161	5.652.476	12.484.039	28.363	74.379.731	0	0	0,00	
Deutors comercials	78	108.423.204	1.390.041	2.966.490	0	22.413.916	108.423.204	1.390.041	2.966.490	0	22.413.916	0	0	0,00	
Tresoreria	78	63.150.662	809.624	1.860.384	0	11.214.745	63.150.662	809.624	1.860.384	0	11.214.745	0	0	0,00	
Actiu total	78	601.020.110	7.705.386	13.226.064	28.363	74.382.731	601.020.110	7.705.386	13.226.064	28.363	74.382.731	0	0	0,00	
Patrimoni net	78	129.731.212	1.663.221	2.876.041	-302.934	16.122.534	119.917.799	1.537.408	2.675.681	-302.934	15.224.409	-9.813.413	-125.813	-7,56	
Capital social	78	15.896.411	203.800	481.120	0	2.611.198	6.333.025	81.193	299.977	0	2.316.441	-9.563.385	-122.608	-60,16	
Passiu no corrent	78	62.776.691	804.829	1.691.132	0	8.364.527	71.491.800	916.562	1.816.120	0	8.378.548	8.715.108	111.732	13,88	
Deutes amb característiques especials a llarg termini	78	378.724	4.855	26.013	0	172.991	8.715.108	111.732	337.366	0	1.966.953	8.336.385	106.877	2.201,18	
Recursos permanents	78	192.507.903	2.468.050	4.235.566	-302.934	23.640.178	191.409.599	2.453.969	4.196.888	-302.934	23.602.957	-1.098.305	-14.081	-0,57	
Passiu corrent	78	408.512.206	5.237.336	10.290.573	2.574	63.603.416	409.610.511	5.251.417	10.293.846	2.574	63.603.416	1.098.305	14.081	0,27	
Deutes amb característiques especials a curt termini	78	1.858.994	23.833	209.730	0	1.852.360	1.098.305	14.081	98.510	0	862.737	-760.689	-9.752	-40,92	
Deutes amb característiques especials totals	78	2.237.718	28.689	210.782	0	1.852.360	9.813.413	125.813	399.660	0	2.620.169	7.575.695	97.124	338,55	
Passiu total	78	471.288.897	6.042.165	11.304.746	4.148	66.440.391	481.102.310	6.167.978	11.368.276	4.148	66.440.391	9.813.413	125.813	2,08	
Import net xifra de negocis	78	458.348.542	5.876.263	13.079.156	0	78.665.111	458.348.542	5.876.263	13.079.156	0	78.665.111	0	0	0,00	
Resultat explotació	78	3.422.831	43.882	368.283	-1.857.400	1.811.131	3.422.831	43.882	368.283	-1.857.400	1.811.131	0	0	0,00	
Resultat abans impostos	78	1.281.460	16.429	350.299	-2.253.900	1.058.635	1.281.460	16.429	350.299	-2.253.900	1.058.635	0	0	0,00	
Excedent net	78	328.935	4.217	328.046	-2.253.900	911.918	328.935	4.217	328.046	-2.253.900	911.918	0	0	0,00	
Ràtios															
Solvència	78		1,28	1,66	0,76	11,09		1,25	1,61	0,76	11,09		-0,03	-2,04	
Endeutament	78		0,78	0,27	0,09	1,31		0,80	0,26	0,09	1,31		0,02	2,08	
Qualitat deute	78		0,87	0,24	0,15	1,00		0,85	0,25	0,15	1,00		-0,02	-1,78	
Palanquejament	78		4,63	74,73	-38,08	648,64		5,01	74,85	-38,08	648,64		0,38	8,18	
Autonomia	78		0,28	1,66	-0,24	10,09		0,25	1,61	-0,24	10,09		-0,03	-9,45	
Equity ratio	78		0,03	0,12	0,00	0,66		0,01	0,10	0,00	0,53		-0,02	-60,16	
Coertura	78		0,81	577,64	-0,52	5.091,88		0,75	575,40	-0,52	5.074,80		-0,06	-7,56	
Liquiditat	78		1,08	2,46	0,15	18,50		1,08	2,46	0,15	18,50		0,00	-0,27	
Tresoreria	78		0,42	2,82	0,05	17,99		0,42	2,82	0,05	17,99		0,00	-0,27	
Acid test	78		0,15	1,98	0,00	12,98		0,15	1,98	0,00	12,98		0,00	-0,27	
ROE	78		0,00	0,82	-0,42	6,77		0,00	0,82	-0,42	6,77		0,01	394,40	

Si comparem les dades obtingudes en les figures 5 i 6, podem observar que les cooperatives que han adaptat el capital social a la NIC 32 en els seus estatuts tenen un tamany molt superior a les que no ho han fet. En aquest sentit, aquestes cooperatives tenen un nivell d'inversions, facturació i capitalització molt superior a la resta de cooperatives.

Els resultats obtinguts en les figures 5 i 6 confirmen que les partides comptables que formen part de l'estructura financera de les cooperatives han estat les més afectades per l'aplicació de la NIC 32. Tot i això, hem pogut comprovar que existeixen algunes diferències significatives en les variacions d'aquestes partides entre les cooperatives que han adaptat el capital social a la NIC 32 en els estatuts i la resta de cooperatives. En primer lloc, la disminució del capital social ha estat molt inferior en les cooperatives que han adaptat els estatuts (-28,8%), respecte la resta de cooperatives (-60,16%). Creiem que aquest resultat és coherent amb l'objectiu principal de l'adaptació del capital social a la NIC 32 en els estatuts, que és mantenir-lo en el patrimoni net. En segon lloc, la disminució del patrimoni net ha estat superior en les cooperatives que han adaptat els estatuts (-16,97%), respecte a la resta de cooperatives (-7,56%). Tot i que aquest resultat sembla contradictori amb el punt anterior, ja que sembla que hi hauria d'haver una correlació entre la disminució del capital social i del patrimoni net, creiem que el pes relatiu del capital social en el patrimoni net és superior en les cooperatives que han adaptat els estatuts en relació a la resta de cooperatives. En aquestes últimes, les reserves tenen un pes relatiu més important que el capital social en el patrimoni net. En tercer lloc, l'augment de l'endeutament ha estat superior en les cooperatives que han adaptat els estatuts (+7,85%), respecte la resta de cooperatives (+2,08%).

L'evolució de les ràtios de les cooperatives que han adaptat el capital social a la NIC 32 en els estatuts coincideix amb l'evolució de les ràtios de la mostra total de cooperatives

observada en la figura 4. A continuació, estudiarem aquestes ràtios i realitzarem una anàlisi de la situació economicofinancera de les cooperatives abans i després de l'aplicació de la NIC 32.

3.3. Estructura inversions i fonts de finançament

L'anàlisi de les masses patrimonials del balanç de situació ens permet conèixer l'estructura de les inversions realitzades per les cooperatives i les fonts de finançament utilitzades. Es considera convenient que hi hagi una certa correlació entre les masses patrimonials a curt i llarg termini. De manera que les inversions no corrents (a llarg termini) haurien ser finançades amb recursos permanents (patrimoni net i passiu no corrent), i les inversions corrents (a curt termini) haurien de ser finançades amb passius corrents.

Figura 7. Masses patrimonials balanç de situació (percentatges)

	2010			2010 (NIC 32)			Dif.		
	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació
Actiu no corrent	31,84	41,15	26,64	31,84	41,15	26,64	0,00	0,00	0,00
Actiu corrent	68,16	58,85	73,36	68,16	58,85	73,36	0,00	0,00	0,00
Actiu total	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Patrimoni net	25,18	31,62	21,59	22,21	26,25	19,95	-2,97	-5,37	-1,63
Passiu no corrent	16,12	26,30	10,45	17,78	28,33	11,90	1,66	2,03	1,45
Passiu corrent	58,70	42,09	67,97	60,01	45,42	68,15	1,31	3,33	0,18
Total PN i passiu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00

En la figura 7, s'observa que les cooperatives inverteixen principalment en actius corrents. En aquest sentit, les cooperatives que han adaptat el capital social a la NIC 32 en els estatuts tenen més inversions a llarg termini que la resta de cooperatives. Aquest resultat coincideix amb resultats d'estudis anteriors que preveien que les cooperatives que treballaven en sectors intensius en inversions tindrien més incentius per adaptar el capital social.

També podem observar que no s'han produït canvis en les masses patrimonials de l'actiu després de l'aplicació de la NIC 32.

En relació a l'estructura finançament, podem observar que el pes del patrimoni net sobre el total del balanç és molt baix. El nivell de capitalització està molt lluny del 40-50% que seria recomanable. L'aplicació de la NIC 32 ha reduït encara més el nivell de capitalització de les cooperatives. En aquest sentit, les cooperatives que han adaptat el capital social a la NIC 32 han estat les que han tingut una evolució del patrimoni net més negativa (-5,37%). L'explicació d'aquest resultat podria estar relacionada amb els diferents mètodes que es varen posar a disposició de les cooperatives per adaptar el capital social, i que permeten realitzar adaptacions parcials. També podria influir el pes relatiu del capital social sobre el total del patrimoni net. Com hem vist en el punt anterior, aquest és més elevat en les cooperatives que han adaptat el capital social.

Tot i això, els resultats obtinguts mostren una disminució del nivell de capitalització inferior a la prevista en estudis anteriors. Creiem que aquests resultats favorables poden ser conseqüència de diversos factors. En primer lloc, a que les cooperatives hagin adaptat una part del seu capital social a la NIC 32. I en segon lloc, a que no s'hagi aplicat correctament la nova normativa comptable.

D'altra banda, l'endeutament de les cooperatives és més elevat del que seria recomanable. Els nivells d'endeutament superen el 50-60%, que es consideren recomanables. En termes generals, amb l'aplicació de la NIC 32, l'augment del passiu no corrent ha estat més important que el del passiu corrent. En aquest sentit, hem pogut comprovar que la majoria de cooperatives han considerat que el capital social reemborsable és un deute a llarg termini, i han optat per registrar-lo a la partida de

“deutes amb característiques especials a llarg termini”. Tot i això, en les cooperatives que han adaptat el capital social a la NIC 32, ha augmentat més el passiu corrent.

3.4. Solvència a curt termini

La solvència a curt termini mesura la capacitat de fer front a les obligacions de pagament a curt termini de l'empresa. L'anàlisi de la solvència es focalitza en les partides incloses en l'actiu i el passiu corrent. Existeixen dos paràmetres que indiquen que una empresa no ha de tenir problemes per fer front als pagaments a curt termini. En primer lloc, que l'actiu corrent sigui entre 1,5 i 2 vegades el passiu corrent. I en segon lloc, que la suma del realitzable (clients) i la tresoreria siguin equivalents al passiu corrent.

En la figura 7, podíem observar que, en general, el pes de l'actiu corrent és superior al del passiu corrent en termes relatius. Tot i això, l'actiu corrent de les cooperatives no arriba als nivells que serien recomanables. Per tal d'ampliar aquesta informació, hem calculat diversos ràtios de liquiditat que ens ajudaran a analitzar la solvència a curt termini de les cooperatives. En la figura 8 s'inclouen les ràtios utilitzades per analitzar la solvència a curt termini.

Figura 8. Ràtios de solvència a curt termini

	2010			2010 (NIC 32)			Dif.		
	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació
Liquiditat	1,160	1,398	1,079	1,130	1,296	1,076	-0,030	-0,103	-0,003
Tresoreria	0,540	0,889	0,420	0,530	0,823	0,419	-0,010	-0,065	-0,001
Disponibilitat	0,160	0,181	0,155	0,160	0,167	0,154	0,000	-0,013	0,000
Fons de maniobra	904.300	2.812.022	415.140	779.017	2.253.049	401.060	-125.283	-558.973	-14.081

Abans de l'aplicació de la NIC 32, les ràtios de liquiditat, tresoreria i solvència presenten nivells inferiors al que seria recomanable. Tot i això, en general, les cooperatives tenen un fons de maniobra positiu. Això indica que el valor dels actius corrents és superior al valor dels passius corrents. En aquest sentit, les cooperatives que han adaptat els estatuts presenten millors resultats que la resta de cooperatives.

Després de l'aplicació de la NIC 32, les ràtios de liquiditat i tresoreria i el fons de maniobra disminueixen com a conseqüència de l'augment del deute a curt termini. Aquest augment és més important en les cooperatives que han adaptat els estatuts, per aquest motiu aquestes cooperatives són les que pateixen una disminució més important de la solvència a curt termini.

3.5. Endeutament i capitalització

L'endeutament és el finançament que l'empresa obté de tercers (entitats de crèdit, proveïdors, etc.). La capitalització és la suma del finançament que l'empresa obté dels propietaris (socis o accionistes) i els recursos auto-generats per la pròpia empresa (beneficis reinvertits). L'anàlisi de l'endeutament i la capitalització es focalitza en l'estructura de finançament de l'empresa (patrimoni net i passiu). L'endeutament hauria de representar entre el 50 i el 60% de l'estructura de finançament de l'empresa. Per tant, la capitalització hauria de representar entre el 40 i el 50% restant.

En la figura 7, podíem observar que el pes de l'endeutament superava els nivells recomanables. Abans de l'aplicació de la NIC 32, l'endeutament representava el 74,82% del finançament total de les cooperatives. Després de l'aplicació de la NIC 32, l'endeutament representava gairebé el 79% del finançament. Com a conseqüència de l'augment de l'endeutament, el nivell de capitalització passa del 25,18% al 22,21% amb l'aplicació de la NIC 32. Aquesta tendència es manté tant en les cooperatives que han

adaptat els estatuts com en aquelles que no ho han fet. En aquest sentit, els resultats obtinguts confirmen els resultats de treballs anteriors que afirmen que les cooperatives presenten un nivell de capitalització molt baix en relació a la resta d'empreses, i que l'aplicació de la NIC 32 empitjorarà aquesta situació.

En la següent figura, s'inclouen diverses ràtios relacionades amb l'endeutament i la capitalització de les cooperatives que complementen la informació anterior.

Figura 9. Ràtios d'endeutament i capitalització

	2010			2010 (NIC 32)			Dif.		
	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació
Solvència	1,340	1,462	1,275	1,280	1,356	1,249	-0,060	-0,106	-0,026
Endeutament	0,750	0,684	0,784	0,780	0,738	0,800	0,030	0,054	0,016
Qualitat deute	0,780	0,615	0,867	0,770	0,616	0,851	-0,010	0,000	-0,015
Palanquejament	3,970	3,163	4,633	4,500	3,810	5,012	0,530	0,647	0,379
Autonomia	0,340	0,462	0,275	0,280	0,356	0,249	-0,060	-0,106	-0,026
Solvència a llarg termini (equity)	0,070	0,155	0,026	0,050	0,111	0,011	-0,020	-0,045	-0,016
Cobertura	0,790	0,768	0,810	0,700	0,638	0,749	-0,090	-0,130	-0,061

La ràtio de solvència relaciona els actius i passius totals de l'empresa, i mesura la capacitat de l'empresa de fer front als deutes adquirits amb els actius disponibles. Es considera que si els actius totals superen els passius totals, l'empresa disposa de garanties suficients per fer front als deutes adquirits.

Segons les dades de la figura 9, les cooperatives disposen d'un nivell acceptable de solvència abans i després de l'aplicació de la NIC 32. Tot i això, la ràtio empitjora amb l'aplicació de la NIC 32 (-0,06). Les cooperatives que han adaptat els estatuts tenen una millor ràtio de solvència que la resta de cooperatives, però després de l'aplicació de la NIC 32, també són les que tenen una disminució més important de la ràtio (-0,106). Els resultats obtinguts estan en la línia d'estudis anteriors, ja que preveien una disminució

de la ràtio de solvència. Tot i això, la disminució real ha estat inferior al que preveien aquests estudis.

S'ha de tenir en compte que la disminució de la ràtio ve donada per un augment del passiu total. Aquest augment del passiu és el resultat de la reclassificació del capital social reemborsable del patrimoni net al passiu. Això significa que els nous passius tenen una naturalesa singular ja que hauran de ser retornats als socis en cas que demanin la baixa de la cooperativa. I aquesta disposarà d'un termini mínim de 5 anys per retornar el capital als socis. És per això que creiem que la disminució de la ràtio de solvència no reflecteix correctament l'evolució de la solvència.

La ràtio de solvència és utilitzada habitualment per les entitats financeres, per decidir si una empresa ofereix prou garanties per concedir-li finançament. En aquest sentit, s'ha de tenir en compte que una interpretació equivocada dels resultats de la ràtio de solvència per part de les entitats financeres, pot tenir conseqüències greus pel finançament de les cooperatives.

Les ràtios d'endeutament i palanquejament mesuren el pes de les inversions finançades amb fons aliens a l'empresa. Aquestes ràtios augmenten significativament amb l'aplicació de la NIC 32. Aquest augment no ve donat perquè les cooperatives hagin finançat noves inversions amb deute, sinó perquè una part de les inversions finançades amb fons propis han passat a finançar-se amb fons aliens, com a conseqüència de la reclassificació del capital social reemborsable de les cooperatives.

En canvi, la ràtio de qualitat del deute ha tingut una petita millora amb l'aplicació de la NIC 32. Això és degut a que la major part del capital social reemborsable reclassificat al passiu ha estat considerat com a deutes amb característiques especials a llarg termini, i han estat inclosos en el passiu no corrent. Per tant, l'augment del passiu no corrent ha

estat superior al del passiu corrent, i el resultat ha estat una millora de la qualitat del deute de les cooperatives.

Les ràtios d'autonomia, cobertura i solvència a llarg termini mesuren el pes de les inversions finançades amb fons propis. L'augment de l'ús de fons propis per finançar les inversions té avantatges importants per les empreses, donat que és un finançament sense cost o amb un cost reduït en comparació amb el deute financer, i no hi ha una data de reemborsament. A més, l'empresa augmenta la seva autonomia financera respecte a tercers. A la figura 9, es pot observar que les ràtios d'autonomia, cobertura i solvència a llarg termini tenen una evolució negativa amb l'aplicació de la NIC 32. Això és degut a la reducció del nivell de capitalització de les cooperatives. En aquest sentit, no creiem que aquesta reducció del nivell de capitalització afecti a l'autonomia financera de les cooperatives, ni al cost del finançament, ja que es mantenen les condicions del finançament i només canvia la seva classificació.

3.6. Capacitat de generar beneficis

A continuació, analitzem l'estructura del compte de pèrdues i guanys de les cooperatives analitzades. Aquest anàlisi ens permet conèixer de quina manera les cooperatives aconsegueixen el seu resultat.

Figura 10. Estructura del compte de pèrdues i guanys (percentatges)

	2010			2010 (NIC 32)			Dif.		
	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació
Import net xifra de negoci	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Resultat d'exploació (BAII)	1,03	1,27	0,75	1,03	1,27	0,75	0,00	0,00	0,00
Resultat abans d'impostos (BAI)	0,51	0,70	0,28	0,51	0,70	0,28	0,00	0,00	0,00
Excedent	0,35	0,60	0,07	0,35	0,60	0,07	0,00	0,00	0,00

En la figura 10, observem el pes relatiu sobre les vendes dels diferents tipus de resultats que es poden trobar en el compte de pèrdues i guanys de les cooperatives. En relació als resultats obtinguts per la mostra total de cooperatives, resulta sorprenent comprovar que de cada 100 euros venuts només quedin 1,03 euros en el resultat d'exploració per cobrir el costos del finançament, impostos, etc. Això significa que els 98,97 euros restants es destinen a cobrir els costos variables i d'estructura. En condicions normals, es podria afirmar que el resultat d'exploració és massa reduït i les despeses d'exploració massa importants. En aquest sentit, si es produïssin canvis com un augment del cost del deute o despeses extraordinàries podrien portar a un excedent negatiu. A més, un nivell baix d'excedents dificulta l'autofinançament de les cooperatives, i les obliga a no realitzar inversions (obsolescència dels actius) o a realitzar inversions finançades amb fons aliens, amb les conseqüències negatives comentades en l'apartat anterior.

També podem observar que les cooperatives que han adaptat els estatuts obtenen uns resultats una mica millors que la resta de cooperatives. I que l'aplicació de la NIC 32 no ha tingut efectes significatius en el resultat de les cooperatives.

3.7. Rendibilitat financera

La rendibilitat financera o ROE (*Return On Equities*) mesura el que obtenen els propietaris d'una empresa en relació amb el que aporten. En general, els propietaris aporten el seu capital a l'empresa. Per tant, aquesta ràtio mesura la rendibilitat que obtenen els propietaris pels capitals invertits en l'empresa.

En el sector cooperatiu, també s'utilitzen altres indicadors per mesurar la rendibilitat dels capitals invertits en la cooperativa, com el preu que reben pels productes que venen a la cooperativa (cooperatives agràries) o el salari que reben a canvi del treball realitzat

(cooperatives de treball). Tot i això, considerem que la ràtio del rendibilitat financera continua essent un indicador important en qualsevol tipus de societat.

Les empreses intenten maximitzar la seva rendibilitat financera. En aquest sentit, hi ha tres factors que intervenen en el resultat de la ràtio de rendibilitat: marge, rotació i palanquejament.

Figura 11. Ràtio de rendibilitat financera desagregada

	2010			2010 (NIC 32)			Dif.		
	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació	Mostra total	Adaptació estatuts	No adaptació
Marge	0,004	0,006	0,001	0,004	0,01	0,001	0,000	0,000	0,000
Rotació	1,051	1,568	0,763	1,051	1,57	0,763	0,000	0,000	0,000
Palanquejament	3,972	3,163	4,633	4,503	3,81	5,012	0,531	0,647	0,379
Rendibilitat financera (ROE)	0,015	0,030	0,003	0,017	0,036	0,003	0,002	0,006	0,000

A la figura 11, s'observa que les cooperatives han obtingut una rendibilitat financera positiva. Les cooperatives que han adaptat els estatuts han obtingut una rendibilitat millor que la resta de cooperatives. Això és degut a que obtenen un millor marge i tenen una rotació superior. També podem observar que l'aplicació de la NIC 32 fa augmentar la ràtio de rendibilitat financera. Aquest augment ve donat per un augment del palanquejament. En aquest sentit, creiem que l'augment de la ràtio de rendibilitat financera no és real, donat que només és conseqüència de la reclassificació del capital social reemborsable. Aquesta reclassificació ha provocat una reducció en el patrimoni net i com a conseqüència un augment de la rendibilitat financera.

4. Conclusions

Aquesta part del treball pretenia realitzar un anàlisi comparativa de la situació patrimonial i econòmica d'una mostra de cooperatives abans i després de l'aplicació de les normes comptables adaptades a la NIC 32.

Per realitzar aquest treball s'ha escollit una mostra aleatòria de 98 cooperatives que presenten comptes anuals auditats al Registre Central de Cooperatives de Catalunya. S'ha analitzat els comptes anuals de 2011. També s'ha revisat la informació dels estatuts de les cooperatives per comprovar si havien adaptat el capital social.

Abans d'iniciar aquest treball, suposàvem que els principals efectes de l'aplicació de la NIC 32 en les cooperatives, es concretarien en una disminució del capital social i un augment de l'endeutament. En aquest sentit, l'anàlisi comparativa de les dades comptables obtingudes abans i després de l'aplicació de la NIC 32 ha confirmat les hipòtesis inicials. Hem pogut comprovar que els efectes més importants s'han produït en les partides que formen l'estructura financera de les cooperatives. S'ha produït una disminució en el capital social, que s'ha situat entre el -28,8% de les cooperatives que han adaptat els seus estatuts, i el -60,16% de la resta de cooperatives. També s'ha produït un augment de l'endeutament, que s'ha situat entre el +7,85% de les cooperatives que han adaptat els estatuts i el +2,08% de la resta de cooperatives.

Diversos investigadors en comptabilitat de cooperatives, preveïen que l'aplicació de la NIC 32 en el sector cooperatiu, suposaria una disminució important de les ràtios relacionades amb la solvència de les cooperatives. Els resultats del treball han confirmat aquestes previsions, ja que tant la ràtio de solvència, com la resta de ràtios han empitjorat amb l'aplicació de la NIC 32. En el cas de la ràtio de solvència, hem comprovat que la seva disminució és de -0,10 en les cooperatives que han adaptat

estatuts, mentre que és de -0,03 en la resta de cooperatives. Aquest resultat no coincideix amb les previsions d'estudis anteriors, donat que aquests consideraven que les cooperatives que adaptessin els seus estatuts tindrien una disminució menor de la seva solvència. Creiem que aquest resultat pot ser degut a la metodologia utilitzada per les cooperatives que han adaptat els estatuts, ja que hi ha mètodes mixtos que obliguen a traspasar una part del capital social al passiu.

Annexos

Annex 1. Mostra cooperatives analitzades

Cooperativa	Tipus	Província
Abacus	treball associat	Barcelona
Actua	treball associat	Barcelona
Agrària de Torelló	Agrària	Barcelona
Agrícola i caixa agrària i SC del Catllar	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC Albinyana	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC Cabacés	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC Cabra del Camp	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de Bràfim	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de La Sènia	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de la Torre de l'Espanyol	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de Llorenç del Penedés	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de Margalef	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de Riudecanyes	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de Riudoms	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de Salomó	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de Sant Isidre de Vilabella	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC de Vilallonga	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC La Ginesta	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC La Palma	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC Montbríó	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC Rodonyà	Agrària	Tarragona
Agrícola i SC Sant Bertomeu de Masroig	Agrària	Tarragona

Agrocatalana	Agraria	Girona
Agropecuaria d'Artesa de Segre	Agrària	Lleida
Agropecuaria i SC Verge de les Sogues de Bellvís	Agrària	Lleida
Alforja Agrària i SC	Agrària	Tarragona
Ambulàncies de Catalunya	Serveis	Barcelona
Ambulàncies La Pau	Treball associat	Barcelona
Apindep Ronçana	treball associat	Barcelona
Ara Coop	segon grau	Barcelona
Arauca	mixta	Barcelona
ASC	Agrària	Barcelona
Àuria Cosmètics	segon grau	Barcelona
Baula	treball associat	Barcelona
Cadí	Agrària	Lleida
Camp i SC Massalcoreig	Agrària	Lleida
Camp Sant Faust d'Alguaire i SC	Agrària	Lleida
CAP Infància Vallés Oriental	Treball associat	Barcelona
Celler agrícola i SC de Bellvei	Agrària	Tarragona
Celler cooperatiu i SC Gandesa	Agrària	Tarragona
Celler cooperatiu i SC Sant Miquel de Batea	Agrària	Tarragona
Celler de Capçanes i SC	Agrària	Tarragona
Celler Domenys i SC	Agrària	Tarragona
CIPO	Serveis	Barcelona
Clade Grup Empresarial	segon grau	Barcelona
COFAC Ferreteros Asociados	Consum	Barcelona
Confederació de cooperatives	Confederació/Federacions	Barcelona
Cooperativa 70	Consum	Barcelona
Cooperativa Agrícola i SC del Priorat	Agrària	Tarragona

Cooperativa Agrícola i SC La Galera	Agrària	Tarragona
Cooperativa de Bellcaire	Agrària	Lleida
Cooperativa de treball Calandra	Treball associat	Barcelona
Cooperativa d'Ivars d'Urgell	Agrària	Lleida
Copaga	Agraria	Lleida
Cotecnica	segon grau	Lleida
Dr Agustí Pi i Sunyer	Consum	Girona
El Taller del Priorat	Treball associat	Tarragona
Escola Sant Gervasi	Treball associat	Barcelona
Estel	Consum	Barcelona
Federació cooperatives habitatge	Confederació/Federacions	Barcelona
Federació cooperatives treball	Confederació/Federacions	Barcelona
Federació de cooperatives d'ensenyament	Confederació/Federacions	Barcelona
Federació de cooperatives d'usuaris i consumidors	Confederació/Federacions	Barcelona
Femarec	Treball associat	Barcelona
Fruits secs de les Garrigues	Agrària	Lleida
Gedi gestió i disseny social	Treball associat	Barcelona
Grup Valuaris	segon grau	Barcelona
Habitatge Entorn	Habitatge	Barcelona
La Fageda	Treball associat	Girona
La Gironina	Agrària	Girona
Laboratorio Electrotecnico	treball associat	Barcelona
Linyola agropecuaria i SC	Agrària	Lleida
Llar Unió Catalonia	Habitatge	Barcelona
Lleters de Catalunya	segon grau	Girona
Moltacte	segon grau	Barcelona
Nostrallar	Habitatge	Lleida

Pinsos Urgell	segon grau	Lleida
Por Font	Habitatge	Barcelona
Proha	Habitatge	Barcelona
Projecte Habitat 2000	Habitatge	Barcelona
Ral	Serveis	Barcelona
Suara	treball associat	Barcelona
Taller Àuria	mixta	Barcelona
Taller el Xop	Treball associat	Barcelona
Taller TEB Escola Barcelona	segon grau	Barcelona
Taller Jeroni de Moragas	Treball associat	Barcelona
TEB Barcelona	treball associat	Barcelona
TEB Gestió empresarial	Treball associat	Barcelona
TEB habitatge	mixta	Barcelona
TEB Solucions	Treball associat	Barcelona
TEB Vallés	Treball associat	Barcelona
Trabajadores Asociados Ind. Cárnicas	treball associat	Barcelona
Transportes de Sabadell	Treball associat	Barcelona
Transportes Urbanos Sabadell	Treball associat	Barcelona
Vaquers d'Osona	Agrària	Girona
Vinícola del Priorat i SC	Agrària	Tarragona
Vinícola del Serral i SC	Agrària	Tarragona
Viticultors i SC de Montblanc	Agrària	Tarragona

Annex 2. Llista cooperatives que han adaptat els estatuts

Cooperativa	Tipus	Província
Abacus	treball associat	Barcelona
Actua	treball associat	Barcelona
Celler cooperatiu i SC Sant Miquel de Batea	Agrària	Tarragona
Clade Grup Empresarial	segon grau	Barcelona
COFAC Ferreteros Asociados	Consum	Barcelona
Cooperativa d'Ivars d'Urgell	Agrària	Lleida
Copaga	Agraria	Lleida
Cotecnica	segon grau	Lleida
Escola Sant Gervasi	Treball associat	Barcelona
Gedi gestió i disseny social	Treball associat	Barcelona
La Gironina	Agrària	Girona
Linyola agropecuària i SC	Agrària	Lleida
Lleters de Catalunya	segon grau	Girona
Suara	treball associat	Barcelona
Taller TEB Escola Barcelona	segon grau	Barcelona
Taller Jeroni de Moragas	Treball associat	Barcelona
TEB Barcelona	treball associat	Barcelona
TEB habitatge	mixta	Barcelona
TEB Solucions	Treball associat	Barcelona
TEB Vallés	Treball associat	Barcelona